

temporada alta

FESTIVAL DE TARDOR DE CATALUNYA · GIRONA / SALT

ï

de Blai Mateu

Foto: Jean Alexandre Lahocsinszky

Dossier de l'espectacle

Setmana 11

ï

De Blai Mateu

8 de desembre del 2011, 18h

Teatre de Salt

Una història d'exili i, per tant, un drama humà. Això és exactament Ī, la història de supervivència d'un home que es veu obligat a reinventar-se al llarg del camí que el du a l'exili, un camí que no serà ben bé tal i com havia esperat. L'exili dels republicans espanyols i el seu pas cap a un país de llibertat, o més aviat de filats d'espines, en què el vent comença a bufar. La peculiaritat d'Ī rau en què aquesta història ens l'explica magistralment un pallaso, una figura eternament present que no està subordinat a la paraula, sinó al cos, als gestos i a l'expressió, per assolir l'universal. La tendresa, l'humor, la poètica i la ingenuïtat del pallaso fan d'aquest espectacle una joia imprescindible, gràcies a la tècnica prodigiosa i a l'originalitat de Blaï Mateu, renovador del llenguatge circense, fill de Tortell Poltrona, que torna a Temporada Alta, amb qui ja va coproduir *Le sort du dedans* (Baró d'Evel Cirk Cie.), una delícia que ha girat arreu d'Europa obtenint un èxit aclaparador.

Dani Chicano

Foto: Alexandra Florentin

Ī, LA FRONTISSA DE BARÓ D'EVEL CIRK

Blaï Mateu Trias es va exiliar a França per formar-se en la disciplina de circ a Châlons-en-Champagne. Ell i els companys de la 12a promoció del Centre National des Arts du Cirque van girar amb l'espectacle final de carrera *La tribu Iota* fins al 2002, però un any abans ja havia creat la companyia Baró d'Evel Cirk, que ha dut alguns espectacles a Trapezi Reus i que el 2009 va presentar *Le sort du dedans* a Temporada Alta i a Barcelona.

Per a Blaï Mateu, la lletra "I" és una mena de fixació-frontissa. A França hi ha de posar una dièresi al damunt perquè no li diguin blat (blé). En aquesta lletra bascula el pas de Catalunya a França: el seu, però també el de l'exili dels republicans que van haver de passar la frontera per la desfeta del 39. Presentat a Trapezi Reus 2007, aquest solo escènic és un treball conceptualment arriscat, un constant joc de metàfores que reflecteixen la complexitat de l'exili i s'expressen amb disciplines circenses com l'acrobàcia o –per estrany que pugui semblar– el pallaso.

Jordi Jané

SINOPSI

Un solo centrat sobre el pallaso Ī i la seva història. Un projecte paradoxal, on el pallaso, eternament present, qüestiona una història personal que coincideix amb un moment de la Història: l'exili dels republicans espanyols després de la victòria de Franco.

Per motor, l'herència d'un pare pallaso –com treure-se'l de sobre tot apropant-se'l, un origen per qüestionar-se: Espanya i la seva identitat.

Per material, el treball acrobàtic, el joc del pallaso i la relació entre escena i la video-projecció.
Per qüestionar, les paradoxes de l'humà, entre quotidià i destí, desbandada i resistència, inestabilitat i compromís

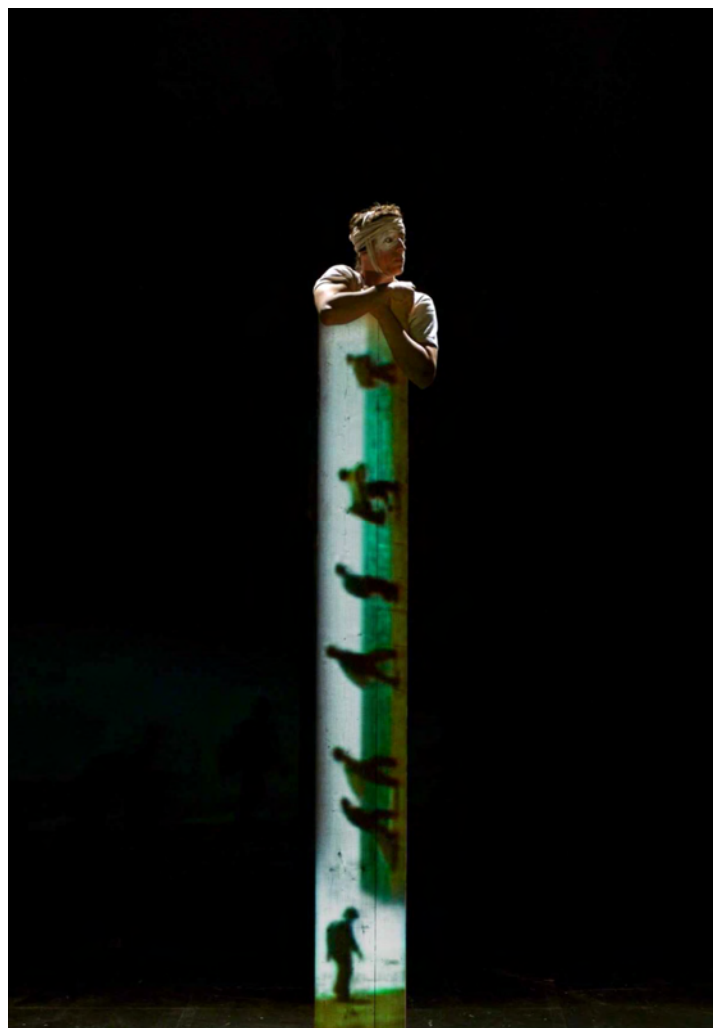

Foto: Alexandra Florentini

EL PROPÒSIT

Pouar a la Història tot quedant-se intemporal: això podria passar abans o més tard.

La història de la supervivència d'un home que s'ha de reinventar al llarg del seu camí, una història d'exili.

Aquest tipus d'història existeix i continuarà existint, perquè els territoris es raptin, es vénen o s'intercanvien tal com les vides.

Un drama humà, tanmateix, creat per altres homes que formen part del nostre món, aquell que fem, ple de les nostres paradoxes.

Cal viure, però; i, per què no?, riure del caos dels nostres desitjos i de les nostres injustícies.

“L'ensorrament del front de Catalunya durant l'hivern del 1938, es tradueix en un immens èxode. 450.000 civils i soldats republicans espanyols entren a França, del 31 de gener al 9 de febrer del 1939 (data de tancament de la frontera pels franquistes).

El seu acolliment es desenvolupa en unes condicions indescriptibles de desordre, malgrat els avisos repetits del govern central de Barcelona. Aquest destí tràgic va acompanyat de vexacions i humiliacions per part de les forces franceses.” (*L'ull de l'exili*, edicions Privat 2004)

A França, aquest període d'Espanya ens sembla llunyà, però era ahir.

A Espanya, sabem que era ahir, però callem perquè ens volem convèncer que és llunyà.

El principi de la guerra civil el 1936, l'èxode el 1939, la dictadura fins al 1975.

I jo vaig néixer el 1979.

Travessar els Pirineus, el cansament de la pujada,

Treure's de sobre el sac, coses que pesen massa,

Un caminar, una cadència, el silenci, falta de força.

Parar-se una estona amb la vida per temps.

Reprendre el camí, trajectòria de petjades i de supervivències

Puja més, pujada puja, crec que estic a punt de caure,

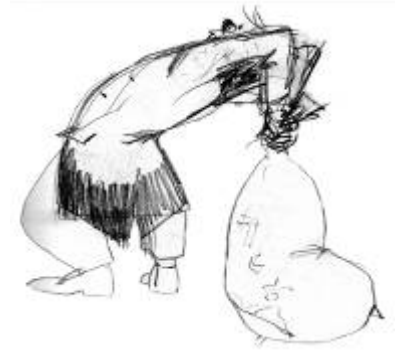
El pas de la frontera cap a un país de llibertat

O més aviat filats d'espines

On el vent comença a bufar.

EL MATERIAL ACROBÀTIC

EL SAC

L'atribut simbòlic de l'exiliat, i també un arreu imprevist.

Aprofitar el seu pes per llançar-se, la seva flongesa per aterrar i dormir.

Un treball de propulsió i de caiguda, en la redundància del carregament de l'equipatge en el viatge.

L'ACROBÀCIA, DANSA O CASCADA?

La caiguda perpetua o les indecisions de l'exili: les ganes de retrobar d'on venim, tot anant sempre cap a una altra banda.

També és el temps aturat de l'exiliat, que no avança ni recula, en un etern recomençament. Sense desanimar-se, sempre aguantar, recomençar.

Espai en moviment, però temps immòbil dels espais d'acolliment provisionals, de les ciutats de pas. Entre l'instant i l'eternitat.

EL VENTILADOR

Treballar la manipulació: recolzar-se a l'aire i jugar amb la transformació dels objectes en el vent...

En Manuel Andújar que va passar cent dies al camp de *Saint-Cyprien*, conserva un record obsessiu de la tramuntana "vent que apunyala els somnis, embruteix el menjar, bufeteja a mort les cares; vent que modula la vida sencera al ritme de la seva música central."

El vent revela també els vels i les ferides. Ens torna matèria i s'emporta les olors. El vent, un element.

LA IMATGE PROJECTADA

Joc entre la imatge projectada i l'escena.

Complementarietat i interferències.

A la imatge, Espanya, alguns moments del seu camí d'exili: la sortida, la multitud, l'èxode, la neu, els camps, el fred, la caiguda... La gentada, i amb ella el circ.

Alguns moments narratius, projectats com a tal, i d'altres, en un joc més interactiu sobre el moviment, projectats a sobre de l'Ī, a sobre dels seus accessoris,...

La memòria de l'Ī, d'aquest país que va haver de deixar, una memòria nostàlgica que imagina més enllà del real.

Un passat on el rudimentari esdevé atordidor, un quotidià molt ajustat, un record on el temps para.

Un somni del passat, un somni de volada on el circ, en la seva proesa mil·limetrada, li torna els punts a sobre les Ī.

EL PALLASSO

Abans que per la paraula, es tracta de passar més aviat pel cos, els gestos i l'expressió per assolir l'universal. Com a referència, Buster Keaton i l'univers del cinema mut. També l'habilitat paterna, amb la seva senzillesa més eficaç, que és resultat del treball i de l'experiència. Retrobar l'essencial, buscar el riure en la cosa més simple per assolir la profunditat.

“tant si són el riure com les llàgrimes, totes les emocions neixen d'una ruptura, ruptura de ritme tal com la violència, ruptura de sentit tal com la ximpleria, ruptura amb el món tal com la solitud, ruptura amb la realitat tal com la bogeria.

El pallaso coneix tot això perquè encarna la idea de ruptura i sobretot la ruptura amb nosaltres, els éssers racionals, educats, civilitzats, subjectats: perquè en realitat el pallaso no és pas encara un ésser totalment format, acabat.

Es va formant sota la nostra mirada i aprofita l'escena o la pista per seguir formant-se al davant nostre, travessa un món que acaricia... normalment a contrapèl.

És el fet d'assistir a aquest trajecte de formació que desencadena el riure, per a nosaltres que semblen ja acabats, a punt de fer servir.

El pallaso fa la impressió de transgredir. En realitat, no transgredeix. No sap, no coneix ni els límits ni les lleis. És un innocent en el sentit etimològic de la paraula: no coneix el que és nociu, ni el bé ni el mal.

El pallaso s'autoritza el que no ens autoritzem a nosaltres mateixos, és un sense llei i s'entesta a ser-ho.

El que fa que ell sigui un material i no un personatge, receptacle de les sensibilitats d'aquest món, és la seva permanència a ser encara i sempre aquí, sota la nostra mirada, la seva tossudesca per repetir les mateixes coses indefinidament.

És un ser de llibertat que ens va mirant i que anem mirant, un ser que interroga el món i que, amb la seva presència, ens troba unes solucions inadaptades.”

Michel Cerda

FITXA

Concepció i interpretació **Blai Mateu Trias**

Direcció **Michel Cerda**

Escenografia i vestuari **Marion Legrand**

Direcció vídeo **Florent Tillon**

Il·luminació **Adèle Crépinet**

So **Vivien Sabot**

Producció **Baró d'Evel**

Espectacle inclòs a

ESPECTACLE SENSE GAIREBÉ TEXT

Dia i hora 8 de desembre, 18h Lloc Teatre de Salt	
Durada de l'espectacle 55 min	Preu 22/14 €

BLA “Í” MATEU TRIAS: ORÍGENS

Nascut el 6 d'abril del 1979, vaig viure la meva primera infància en un barri al nord de Barcelona, Sarrià.

L'única diferència que tenia amb els altres nens era que el meu pare feia riure a tothom i que el pagaven per això.

El meu pare, el meu germà i jo, anàvem a l'escola amb una Vespa taronja. Sempre fèiem tard, no teníem esmorzar preparat com tenien els altres, i a la sortida sempre ens venien a buscar els últims. Això de tenir un pare pallasso diferent dels altres no ens agradava gaire. En el meu cap, l'ideal eren els banquers, perquè tenien molts diners i uns horaris fixes, o bé els polítics, perquè tenien un vestit net amb una corbata que hi feia joc.

Això de veure el meu pare, no per força em feia riure: ens sabíem de memòria els números i no era un joc per a nosaltres (com deien els altres) sinó una feina que s'havia de fer bé. Carregar, descarregar, pujar, esperar, esperar, mirar, plegar i fer quilòmetres constantment... A més a més, jo no entenia l'ambient de concentració abans l'espectacle; era tens i no forçosament divertit. Preferia després de l'espectacle, perquè ja s'havia acabat...

Com a català mirava els dibuixos animats en castellà a TV1. El fet de ser bilingüe és natural per a nosaltres. Quan vaig fer set anys, vam marxar a viure a la muntanya, no gaire lluny de Barcelona, però a la muntanya. Vaig agafar l'accent del camp d'allà i ho van notar quan vaig tornar a la capital. Les històries de llengua no han parat mai de perseguir-me.

Al poble, em vaig apuntar al club de *hand*. Marcava molts gols perquè era molt més alt que els altres. El fet que els meus pares fossin del món de l'espectacle començava a ser un punt positiu. Sovint marxaven lluny i podia fer el que em donava la gana: menjar pasta a tots els àpats, vagar fora fins tard, i dormir a casa dels amics. També s'estava bé quan venia l'àvia, perquè era ella que cuinava els macarrons i la casa era molt neta. I quan tornaven els meus pares, tornava la festa. Era extraordinari.

A l'escola anava més aviat bé. Vaig voler parar després del primer any d'institut. Cada vegada feia més malabars i tenia la impressió de perdre el temps. Aquest cop, els meus pares van ser com els altres: volien que seguís a l'escola... Vaig tornar a la capital per començar el segon any d'institut a

dalt de tot de Barcelona. Des de l'aula es veia el mar. Era molt bonic i em vaig especialitzar en el “comptatge d'entrades i sortides de vaixells” durant tres mesos.

Per Nadal, vaig demanar comprensió als Reis Mags per poder parar l'escola i dedicar-me totalment al circ. De cop i volta vaig ser director pedagògic de la meua pròpia formació. Els dies eren llargs i heteròclits entre el petit local d'assaig del poble i les classes d'acrobàcia, d'anglès i de bateria a Barcelona, més algunes representacions els caps de setmana, per guanyar algun cèntim amb una petita companya que havíem creat.

Al cap de poc, els meus pares van agafar ells el paper de director pedagògic i em van aconsellar d'anar a França estudiar a escoles de circ.

ALGUNES DADES MÉS “OFICIALS”...

Sortit de la dotzena promoció del Centre Nacional de Les Arts del Circ de Châlons-en-Champagne (França), actua fins al juliol del 2002 amb l'obra *La Tribu iOta*, dirigida per Francesca Lattuada.

Amb el col·lectiu Baro d'evol CIRK, participa a la creació i a les gires de dos espectacles de la companyia, *¿Porque No?* (2001-2003), i *Bechtout* (de gira des del maig del 2003).

Paral·lelament, participa a diversos projectes de Pallassos sense fronteres, com per exemple a l'antiga Iugoslàvia, al Sàhara, a Colòmbia i al Bangladesh.

Foto: Alexandra Florentini

EL GRUP

MICHEL CERDA

Direcció

La trobada es va fer en els cursos de formació al CNAC, sobre el pallaso i la improvisació.

Michel Cerda va col·laborar a l'escriptura i a la direcció de *¿Porque No?* i de *Bechtout'*, espectacles de la companyia Baro d'evol.

D'altra banda ha dirigit *Les habits du dimanche* (Els vestits de diumenge), escrit i interpretat per François Morel, i fa poc *Pour Bobby* de Serge Valletti, interpretat per Ariane Ascaride.

FLORENT TILLON

Realització del curtmetratge

Realitzador independent, treballa per varies societats d'edicions de DVD i de cinema institucional, a Paris.

Adquireix experiència en el muntatge i la realització, s'interessa per la captació de vídeo del nou moviment del circ. Í es el seu primer projecte de col·laboració artística, dins de les arts escèniques

MARION LEGRAND

Silueta i escenografia

Amb Marion Legrand es tracta de treballar el vestit i el maquillatge per trobar la silueta del personatge, tot refiant-se de la seva habilitat amb el llapis, i del seu sentit del croquis i de l'expressió. L'escenografia de l'espai també li va ser encarregada.

Jove graduada del Théâtre National d'Estrasburg en escenografia, treballa amb el director Yves Beaunesne, i últimament va col·laborar en l'escenografia i va crear el vestuari de *Rushs*, espectacle de la Compagnie de L'ébauchoir.

VIVIEN SABOT

Captació sonora Loops

Violoncel·lista des de l'infància, explora per les vies de les noves tecnologies. Cofundadora del col·lectiu Nuze participa en el projecte "sarah".

Composa musiques per diferents espectacles com *La vieille forêt* de la cia Comme Ca.

DIMITRI JOURDE

Treball acrobàtic sobre el moviment

Després de la seva formació al CNAC, treballa amb François Verret en la creació de *Chantier Musil* (2003), i amb la companyia Kubilaï Kahn Investigations. Desenvolupa un llenguatge físic entre acrobàcia i dansa.

JULIEN CASSIER

Treball acrobàtic sobre la caiguda

Membre de la companyia Baro d'èvel des de la seva creació, ha participat en l'aventura de *¿Porque No?*. Des de llavors va explorant diversos universos acrobàtics: amb *La Clique*, creació de *Comme neige* (Com neu), 2003. Amb la companyia Anomalie, gira de *Bascule* (2004-2005). Amb la companyia 111, creació de *Plus ou moins l'infini* (L'infinít més o menys), setembre del 2005.

BARO D'EVEL CIRK CIE

Algunes paraules sobre aquest col·lectiu

Baro d'evel és una companyia de circ contemporani implantada a Gensac-sur Garonne, creada el 2001 amb la iniciativa d'un col·lectiu d'artistes formats al Centre Nacional de les Arts del Circ de Châlons-en-Champagne.

La seva primera creació *¿Porque no?*, destinada al carrer, alia la música i les tècniques de circ, sobre el tema dels comedians ambulants. Aquest espectacle ha girat del 2001 al 2003 a Espanya i França.

El 2003, la companyia crea un segon espectacle, *Bechtout*, que tracta de la trobada entre cinc personatges, i utilitza la música i el circ, així com la manipulació d'objectes. Més íntim, aquest espectacle va destinat a llocs tancats, teatres, carpes, naus...

Aquesta creació ha estat coproduïda per Circuits Scène Conventionnée d'Auch, Le Prato Théâtre International de Quartier de Lille, Culture Commune Scène Nationale du Pas-de-Calais, La Ferme du Buisson Scène Nationale de Marne-la-Vallée (a França).

Al mes de Maig 2005, s'havien fet unes cent representacions per Europa i altres països (França, Espanya, Portugal, Itàlia, Suïssa, Bèlgica, Cambotja).

Al 2005-2006, la companyia acull tres projectes de creació portats per uns artistes del col·lectiu:

- *Le chariot* (El carro)- solo de carrer, Mathieu Levavasseur, creació maig 2005.
- *Petit Cirque au Marché* (Petit Circ al Mercat)- projecte per a set artistes de circ, titellaires i músics als mercats tancats, Camille Decourtye, creació setembre del 2005.
- *Ī* - solo d'acrobàcia i de pallaso, Blaï Mateu Trias, creació 2006.
- *Le sort du dedans* –espectacle de circ per una dona, dos homes, una contrabaix i un cavall (acrobàcia, musica, cant i clown), creació 2009.

AVUI
DISSABTE, 5 DE MAIG DEL 2007

Cu

La XI Fira del Circ de Catalunya s'inscriu al CAER i entra a Reus del 9 al 13 de maig amb 60 companyies i més de 125 representacions

El Trapezi que vibra

Teresa Bruna
BARCELONA

"Per no perdre ni els orígens ni la identitat, vull recordar que aquesta fira va néixer per dignificar el circ. Bienve Moya i Alfred Fort [actual administrador del TNC] ho van engegar pràcticament d'una manera naïf quan el circ no estava representat enlloc". Jordi Aspa, director artístic amb Bet Miralta del Trapezi des dels seus inicis, ret aquest petit homenatge a uns començaments arriscats i valents que han avançat cap a una gran festa del circ totalment consolidada, que impregna Reus de color durant cinc dies. "És una barreja de cultures, de músiques, de vestuari... és un ventall del món", diu Aspa. Onze anys més tard, "Trapezi posa el circ al mateix nivell que les altres arts", diu Anna Falguera, responsable de Cooperació Cultural, ahora que recorda que el conseller Treserras ha promès donar un cop de mà al circ amb el Pla Integral de Suport.

El Trapezi arriba, entre la teoria i la realitat, a estendre per Reus les grans virtuts del gènere: "El circ aporta cosetes, envaeix l'espai públic, trenca la rutina... I això és molt important en la cultura mediterrània", continua Aspa. I, sobretot, aporta espectacle: 60 companyies, més de 125 representacions i 22 espais ocupats. "Fa molt de goig", diu Xavier Filella (Cultura, Reus), cofoi.

La magnitud de la fira no permet reproduir un programa que cobreix des del circ més tradicional fins al més exquisit de l'anomenat

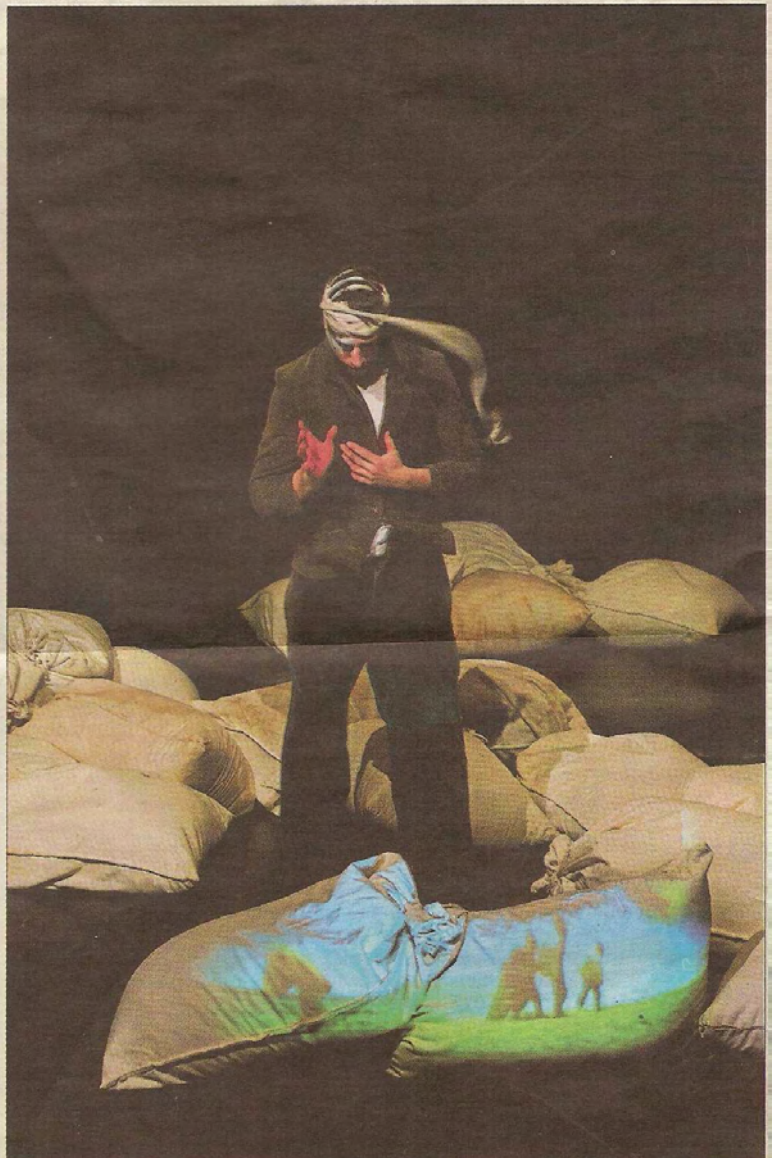
nou circ. "He de dir que l'oferta catalana creix. És cert que dominen els francesos, perquè la situació del circ a França és la que és, però a poc a poc hi anem entrant. Ara ja tenim escolles i estem contents d'oferir aquesta plataforma als nous creadors", diu Aspa.

Hi ha espectacles de tota mena de formats: carrer, itinerants, teatre a la italiana, cabaret... "I tenim l'RRR, que vol dir Reus Racó del Riure, on posem els inclassificables". La Bet també recorda l'emblemàtic elefant dalt del motocarro i amb la banda, que va conduint la gent on hi ha artistes.

El Trapezi és una gran barreja de cultures, de músiques, de vestuari... és un ventall del món!

Aquest cap de setmana ja comencen les activitats. La inauguració oficial serà el dimecres dia 9 amb *Tot és cosa de dos*, de Cèsar Compte, producció de Trapezi. El CAER, que acull la Fira en la seva programació, intervé directament en algunes coproduccions com el solo *Í, de Blai Mateu*, fill de Tortell Poltrona, que és a Baro d'Evel Cirk Cie.; l'Antigua & Barbuda i l'espectacle *B.A.R.R.A.*, o el Circo de la Sombra, amb Clara Poch i el número *Pèndol*.

Trobareu més informació, programa i horaris a www.trapezi.org. ■

Blai Mateu presentarà al festival Trapezi de Reus el solo *Í* ■ TRAPEZI

C

Las acrobacias son emocionales

El debut de Blai Mateu, el hijo de Tortell Poltrona, provocó las colas más largas del festival Trapezi

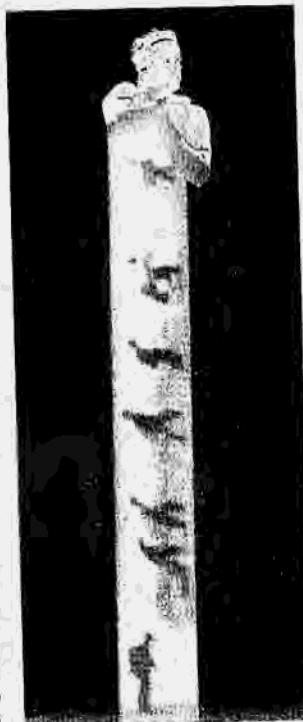
GEMMA TRAMULLAS
REUS

Hacia tiempo que en el Teatre Fortuny de Reus no veían semejante cola. Unas 600 personas no quisieron perderse, el sábado por la noche, el estreno del espectáculo Í, de Blai Mateu Trias. El público estaba expectante ante una función que en la práctica era el debut como payaso del hijo del payaso de Catalunya, Jaume Mateu, alias Tortell Poltrona. Al final, hubo aplausos y también algún abucheo. Í fue, en todo caso, el espectáculo más concurrido desde que empezó el festival de circo Trapezi, hace 11 años.

Pero vayamos por partes. Ya desde el comienzo de la... ¿función? o, mejor dicho, de la performance de Mateu, estaba claro que el planteamiento vanguardista de este es-

pectáculo sobre el exilio republicano en Francia costaría de encajar en el ambiente *cirquero* del Trapezi. La gente que esperaba ver a este hombre de 29 años haciendo piruetas se quedó con las ganas. Sus acrobacias no fueron físicas, sino emocionales. Y casi nadie salió ileso.

En el escenario, unos sacos terrosos blancos, que hacían las veces de trinchera y de pantalla sobre la que se proyectaban imágenes de la atroz travesía de los Pirineos de los perdedores de la guerra del 36. El resto, todo lo ocupaba el protagonista, que hacía las veces de actor y de narrador. Tenía razón Blai Mateu cuando decía, días antes del estreno, que su payaso confrontado con la tragedia no hacía reír. Hubo risas, sí, pero eran para no llorar en las escenas más dramáticas.

►► Blai Mateu, durante la función.

Al final, el actor confronta al público con el pasado. ¿Por qué nadie hizo nada? Entonces, el exiliado republicano que encarnaba Mateu se convierte en un *sin papeles* del año 2007. «¿Alguien tiene un pasaporte para mí? No le digan a la policía que estoy aquí. No estoy. No existo. Y nadie hace nada. Igual que en el 39.

En lo único que se parece a su padre en escena es en la ancha sonrisa. El actor de circo contemporáneo, formado en una prestigiosa escuela francesa, tiene poco ver con el payaso clásico que es Tortell Poltrona. Lo que no impidió que ambos salieran a celebrar el estreno hasta las tantas.

Abonar y regar

La Fira del Circ Trapezi cerró ayer con una segunda función de Í. «Llenar el Fortuny es un gran triunfo», dijo Jordi Aspa, uno de los fundadores del festival. Y añadió: «El hecho de que este año hubiera más compañías catalanas es una manera de conocer el nivel y las necesidades del sector. Estamos en un estado precario y hay muchos grupos que solo pueden actuar en fiestas mayores. Pero si abonamos y regamos bien el circo que se hace en Catalunya, veremos frutos más sabrosos. ▬

El Periódico 14 mai 2007

EL PUNT | Dilluns, 14 de maig del 2007

CULTURA - ESPECTACLES

El fill del Tortell, exiliat

Blai Mateu i Trias, fill del Tortell Poltrona, presenta al Trapezi de Reus un espectacle en què ell sol transmet, a través de diferents tècniques de circ, l'enorme angoixa dels exiliats republicans que van passar la frontera francesa

MARCEL BARERRA / Reus

● A causa de la desestructuració del sector del circ i de les poques possibilitats que donava assolir una bona formació professional, Blai Mateu i Trias va decidir, ara fa alguns anys, marxar a estudiar a França. Estudiar circ, s'entén. En Blai, abans de marxar, va provar sort a l'escola de circ de Nou Barris i va tenir algun contacte fugisser amb Rogelio Rivel, però volia fer el salt i veia que a Catalunya poc podia avançar. Després d'alguns entrebancs, en Blai va aconseguir entrar a l'escola de circ de Chalons, una de les més prestigioses del país veí. La història encara continua. Quan, acabats els estudis, en Blai va decidir no tornar a Catalunya i quedar-se a França amb una companyia que acabava de crear, el seu pare, l'excel·lent pallasso Tortell Poltrona, va dir que el seu fill era un «exiliat cultural». Li va doldre que no tornés amb ell per treballar en el Circ Cric, just en el moment, l'any 2002, que el circ iniciava una nova etapa itinerant.

Crec que no va maleir el seu fill per mantenir-se allunyat, sinó que del qui realment es queixava era del país. De la cultura construïda després del

Blai Mateu i Trias, en un moment de l'espectacle Í, dissabte al Teatre Fortuny de Reus. / ROSÀ BONCOMPTÉ

rietat amb què es treballa a Catalunya i les poques oportunitats que hi ha en el camp del circ. En Tortell creia que en Blai era una víctima. Ara, en l'onzena edició de Trapezi, ha tornat per la porta gran, al Teatre Fortuny de Reus i al festival de circ, ara com ara, més important i presti-

nat com el veu el seu pare, com un exiliat. Amb un espectacle estrenat a finals del mes de febrer a Carcassona, Blai Mateu presenta Í un espectacle notable, en què ell sol transmet a través de diferents tècniques de circ, com ara el lit elàstic, l'acrobàcia i el trapezi, el patiment, l'enorme an-

liats republicans que van passar la frontera francesa i que en un primer moment se sentien lliures i pensaven que podrien fer el que volguessin.

En Blai, enmig d'un espectacle dramàtic i ple de càrrega política i humana, mostra una bona forma física i, en alguns moments,

renunciar a la paraula. Un artista amb un futur brillant. Per cert, que quan en Blai Mateu i Trias va començar a pensar en la història no sabia que estava construint, exactament, la mateixa que la que va patir el seu avi. Una història paral·lela de dos exiliats. Un de polític i un altre de cul-

la crònica

Exiliat

MARCEL BARRERA
Reus

● A causa de la desestructuració del sector del circ i de les poques possibilitats que donava assolir una bona formació professional, Blai Mateu i Trias va decidir, ara fa alguns anys, marxar a estudiar a França. Estudiar circ, s'entén. En Blai, abans de marxar, va provar sort a l'escola de circ de Nou Barris i va tenir algun contacte fugisser amb Rogelio Rivel, però volia fer el salt i veia que a Catalunya poc podia avançar. Després d'alguns entrebancs, en Blai va aconseguir entrar a l'escola de circ de Chalons, una de les més prestigioses del país veí. La història encara continua. Quan, acabats els estudis, en Blai va decidir no tornar a Catalunya i quedar-se a França amb una companyia que acabava de crear, el seu pare, l'excel·lent pallaso Tortell Poltrona, va dir que el seu fill era un «exiliat cultural». Li va doldre que no tornés amb ell per treballar en el

Blai Mateu i Trias, en un moment de l'espectacle Ī, dissabte al Teatre Fortuny de Reus. / ROISA BONGOMPTÉ

Circ Cric, just en el moment, l'any 2002, que el circ iniciava una nova etapa itinerant. Crec que no va maleir el seu fill per mantenir-se allunyat, sinó que del qui realment es queixava

era del país. De la cultura construïda després del franquisme. De la precarietat amb què es treballa a Catalunya i les poques oportunitats que hi ha en el camp del circ. En Tortell creia

que en Blai era una víctima. Ara, en l'onzena edició de Trapezi, ha tornat per la porta gran, al Teatre Fortuny de Reus i al festival de circ, ara com ara, més important i prestigiós de

Catalunya. I ha tornat com el veu el seu pare, com un exiliat. Amb un espectacle estrenat a finals del mes de febrer a Carcassona, Blai Mateu presenta Ī un espectacle notable, en què ell sol transmet a través de diferents tècniques de circ, com ara el llit elàstic, l'acrobàcia i el trapezi, el patiment, l'enorme angoixa que tenien els exiliats republicans que van passar la frontera francesa i que en un primer moment se sentien lliures i pensaven que podrien fer el que volguessin. En Blai, enmig d'un espectacle dramàtic i ple de càrrega política i humana, mostra una bona forma física i, en alguns moments, una gran vis còmica, sense renunciar a la paraula. Un artista amb un futur brillant. Per cert, que quan en Blai va començar a pensar en la història no sabia que estava construint, exactament, la mateixa que la que va patir el seu avi. Una història paral·lela de dos exiliats. Un de polític i un altre de cultural.

El Punt. 14 mai 2007

CLERMONT-L'HÉRAULT

Dimanche 15 avril 2007

Spectacle **Les chutes** spectaculaires du clown

Entre son rocking-chair, son ventilateur et son sac en toile de jute, le clown Í va accomplir des acrobaties inventives et des chutes spectaculaires. Le propos n'est pourtant pas sans conséquence. "Í", c'est la différence entre Exili en catalan et Exil en français. C'est bel et bien l'histoire de la survie d'un homme et d'un pays, l'Espagne, qui doit se réinventer tout au long de son cheminement, entre terre d'exil et terre d'accueil, passé et présent. Ce solo s'annonce émouvant, surprenant et pourtant clownesque : « *je suis né au nord de Barcelone, en Catalogne espagnole. Mon père est clown aussi. Je suis en France depuis dix ans et j'ai suivi une formation artistique au Centre National des Arts du Cirque de Châlons-en-Champagne. J'ai donc moi aussi franchi la frontière, à un autre moment* », explique Blai.

Le spectacle, co-produit et co-accueilli par le Pôle Cirque Languedoc-Roussillon, s'aventure sur les chemins de la Retirada. C'est l'histoire du Clown "Í" qui, entre une musique républicaine et une acrobatie, arrête le temps et pose un regard sur une époque, un hiver où un demi-million d'hommes, femmes et enfants ont marché pour échapper à la dictature. Bangladesh, Inde, ex-Yougoslavie, Colombie, Brésil, Sahara... Blai a beaucoup voyagé, notamment avec "Clowns sans frontière", dont son père est le créateur. "A l'origine, je suis porteur et acrobate au sein de la Cie Baró d'Evel en Midi-Pyrénées.

Après plusieurs créations collectives, Blai s'est lancé dans un solo où réel et imaginaire s'entremêlent subtilement. Vidéo, clown, acrobatie, musique, différents médiums abordent ici les théma-

Blai Mateu Trias.

tiques de prédilection de l'artiste : l'univers nomade, l'exil, le voyage et l'humanisme. Un voyage magique amorcé avec humour et délicatesse au cours duquel, les pieds dans son passé, la tête au présent, il nous contera l'histoire de la survie d'un homme qui doit se réinventer tout au long de son cheminement.

Un merveilleux numéro de cirque contemporain, à ne pas rater jeudi 19 et vendredi 20 avril à 21 h au théâtre de Clermont-l'Hérault dans le cadre des rencontres méditerranéennes. ●

► Le tarif est de 12 € normal, 8 € réduit. Pour de plus amples renseignements, contact au 04 67 96 31 63.

MidiLibre

Blai Mateu Trias, coautor e intérprete de la obra 'Í', que se representa esta tarde en la sala Ibáñez de Matauco. :: MARTIN HAUER

El circo se enfrenta al exilio

Baro D'evol une en Vitoria malabares, clown, acrobacia y vídeo para contar la historia en Francia de republicanos españoles

:: N. ARTUNDO

VITORIA. «Los republicanos perdieron la Guerra Civil, se fueron a Francia y les acogieron en condiciones horribles», explica Blai Mateu Trias. El artista barcelonés, residente en el país galo, confiesa que la realidad de los campos de refugiados y las penurias de los exiliados españoles le impactó cuando la conoció «a través de la familia». Por eso, junto a la compañía Baro D'evol ha ideado un espectáculo contemporáneo, donde él es el único intérprete, para hacer llegar al público esa realidad histórica.

Pero el lenguaje escénico de este

montaje, incluido en el ciclo de vanguardia Jim Aktual y en el XXXV Festival Internacional de Teatro (sala Jesús Ibáñez de Matauco, a las 20.30 horas de hoy), es algo innovador y multidisciplinar. Aunque parte de algo tan tradicional como las artes circenses, 'Í' hace un uso distinto de las acrobacias o malabares.

Al margen del circo, la pieza de Baro D'evol reúne diferentes disciplinas o lenguajes. Por ejemplo, ocho acróbatas fueron filmados en la nieve de los Pirineos, en el recorrido que hicieron muchos exiliados de camino a Francia, que se presenta en escena en forma de video-proyecciones. Estos audiovisuales se unen en la obra a la música en directo y a la interpretación en clave de clown.

Y es que la técnica teatral y circense del payaso está muy presente en 'Í'. «Es un espectáculo donde se ríe y donde también se puede llo-

rar», precisa el coautor de la pieza.

Pero este «lenguaje muy abierto» no sólo lo es en cuanto a las fuentes de las que bebe, sino también de cara a los diferentes públicos. El intérprete señala que la obra «tiene diferentes lecturas. Los más pequeños ven unas cosas y alguien mayor puede ver otras». En cualquier caso, «el personaje vive la historia con fe para tirar adelante», precisa Mateu Trias.

Lenguajes contemporáneos

Esta obra se incluye en la sección 'Antzerkia Zabaltzen', dentro del ciclo 'Zirku Berriari Begira' ('Una mirada al nuevo circo'), coordinado por Javier Alkorta, de Porpol. Por eso, al final de la representación de hoy, Blai Mateu Trias dará una charla en torno a la realidad contemporánea del circo y su lenguaje.

«El circo se contempla como una arte escénica más. Integra todas las otras -danza, música o acrobacia-

y las aprovecha más que en el circo tradicional, además de abrirse a otras formas», apunta el artista. Y subraya la expansión actual de estas disciplinas en Francia, tal y como anteriormente ha sucedido con el teatro o la danza, al integrar nuevos elementos en sus respectivos lenguajes. «En España queda mucho por hacer y muchas cosas por inventar, aunque todo está inventado, se trata de hacerlo de una manera diferente, con una mirada y un aporte distintos, dentro de la multidisciplinaridad».

En esa dinámica de «jugar siempre con las fronteras», Mateu sitúa el título 'Í' «entre dos puntos», como la diéresis que acompaña a la vocal. Y es que «los republicanos salen del país y llegan a un punto en suspensión: no están ni en un sitio ni en otro», explica quien puntúa su nombre de forma distinta «para que los franceses lo pronunciaran correctamente».

La obra 'Ī' recuerda a los refugiados de la Guerra Civil

EL CIRCO CONTEMPORÁNEO
BARO D'EVEL CIRK CIE CUENTA
EL EXILIO A FRANCIA DE
500.000 REPUBLICANOS

SARA ETXART

DONOSTIA. La compañía francesa Baro d' evel Cirk Cie abrirá la programación de Gasteszena de este año con el espectáculo *Ī*. "Es una obra de circo contemporáneo muy interesante, sobre todo, para los más jóvenes", explicó Nando Piñeiro, el director del Centro Cultural Egia. "Sorprenderá al público, es un lujo y una de las joyas que se podrán ver en Donostia en 2010", añadió.

El escenario contará con proyecciones, música y un payaso llamado *Ī*. El protagonista y autor de la historia, Blai Mateu Trias, contará un pasaje de la Guerra Civil española donde más de 500.000 republicanos huyeron a Francia para ser acogidos en campos de refugiados.

"Es algo que descubrí en Francia y creo que la gente de mi generación no es conocedora de este hecho, por eso, tengo ganas de sacarlo a la luz", aclaró el joven catalán. Charles Chaplin o Buster Keaton son dos de las figuras que han inspirado al actor: "He querido poder hacer reír también en estas tragedias humanas", explicó.

La historia, creada hace tres años y representada en más de 80 ocasiones, fue "un punto de inflexión" para Mateu Trias. "Tenía

Blai Mateu Trias ayer, en el Victoria Eugenia antes de la presentación. FOTO: JAVI COLMENERO

ganas de mezclar la figura del clown y el circo, trabajar el lenguaje de la música, la acrobacia y la manipulación de objetos con una temática que fuera un poco dramática", aseguró. "No pretendo ser un relato histórico sino más

"Tenía ganas de mezclar la figura del clown y el circo con un temática dramática", explicó Mateu Trias

bien una inspiración nutrida de esta etapa de la historia española", indicó.

COMPOSICIÓN La obra proyectará en directo imágenes que mostrarán una multitud en representa-

ción a los exiliados. "Fuimos a filmar imágenes en los Pirineos y a uno de los campos para refugiados", afirmó el actor. "El relato parte de lo que he podido absorber del rastro que perdura, he fabricado un mundo singular de todo aquello", apuntó. Por otro lado, la música será en directo y creada por Mateu Trias: "Es multidisciplinar, trabajo mucho con las repeticiones sobre el material escenográfico", adelantó.

La compañía de circo contemporáneo se caracteriza por la comicidad de las escenas, la mirada atenta al pulso callejero y la capacidad de "sacar el máximo jugo posible a las cosas", advirtió el joven catalán. "No es nuevo, se llama teatro de los pobres y consiste en intentar dar el máximo significado posible a lo que parece más sencillo", explicó.

LAS FRONTERAS El curioso título de la obra, *Ī*, tiene su origen en el nombre del intérprete. "Yo me llamo Blai pero cuando me fui a Francia todos pronunciaban *Blei* y puse la diéresis para que me llamaran por mi nombre", aclaró. "Las fronteras se están difuminando poco a poco y en la obra cuestiono esta línea en la que no estas en ninguna parte y que la gente al mismo tiempo anhela atravesar", meditó. "Las fronteras, el exilio, la libertad... de esto trata la obra", añadió.

El espectáculo se representará en el Gasteszena mañana y el domingo a las 20.00 horas. El coste de la entradas asciende a 10 euros.

TEMPORADA ALTA 2011 – FESTIVAL DE TARDOR DE CATALUNYA

Més informació

- www.temporada-alta.net
- www.facebook.com/temporadaalta
- www.twitter.com/temporadaalta
- www.flickr.com/photos/temporada-alta
- www.youtube.com/temporadaalta2011
- www.apuntsdetemporada.cat

Venda d'entrades a partir del 15 de setembre a les 10h

- Terminals ServiCaixa
- www.servicaixa.com i www.temporada-alta.net
- Telèfon: 902 33 22 11
- No s'admeten devolucions o canvis d'entrades
- Horari taquilles
 - o De forma excepcional, del 13 al 16 de setembre inclosos, l'horari de totes les taquilles, inclosa la de la Sala La Planeta, serà de 10 a 17h
 - o Teatre Municipal de Girona: de dimarts a divendres de 13 a 17h
 - o Auditori Palau de Congressos: de dimarts a divendres de 12 a 14h
 - o Teatre de Salt: de dimarts a divendres de 20 21h
 - o A tots els espais d'actuació, venda fins una hora abans de l'espectacle

Abonaments a partir del 13 de setembre a les 10h

- Només a taquilla i al telèfon 902 888 390
 - o AB 10: 25% de descompte. A partir de 10 espectacles
 - o AB 6: 20% de descompte. A partir de 6 espectacles

Descomptes (excepte espectacles de públic familiar)

- Aturats, jubilats, majors 65 anys, menors 26 anys, Carnet Jove, La Vanguardia i Club Tr3sC: 15% de descompte. Taquilles i canals.
- Alumnes UdG i socis GEiEG: 15 % de descompte.
- Qltura Jove: entrades a 3€ (limitades, per espectacles a Girona). Taquilla.

Persones amb mobilitat reduïda

Per tal de garantir una atenció adequada a les seves necessitats és recomanable trucar prèviament als telèfons de la sala corresponent.

Espais d'actuació

GIRONA

TEATRE MUNICIPAL DE GIRONA
Plaça del Vi, 1 – Tel. 972 419 018 / 019

AUDITORI DE GIRONA
Pg. de la Devesa, 35 – Tel. 872 08 07 09

SALA LA PLANETA
Pg. Canalejas, 3 – Tel. 972 20 77 54

CENTRE CULTURAL LA MERCÈ
Pujada de la Mercè, 12
Tel. 972 22 33 05

PAVELLÓ FONTAJAU
Av. J. Tarradellas, 22-24
Tel. 972 22 61 36

SALA PLATEA-TOURMIX
Jeroni Reial de Fontclara, 4
Tel. 972 22 72 88

CARPA DE CIRC
Rambla Xavier Cugat, 2

SALT

TEATRE DE SALT
Plaça Sant Jaume 6-8
Tel. 972 40 20 04

SALA LA MIRONA
Amnistia Internacional s/n.
Tel. 972 20 01 22

FACTORIA COMA CROS
Sant Antoni, 1

SANT GREGORI

ESPAI LA PINEDA
Zona La Pineda s/n - Tel. 972 22 61 36

CELrà

L'ANIMAL A L'ESQUENA
Mas Espolla, s/n

BESCANÓ

TEATRE DE BESCANÓ
Major, s/n - Tel. 972 44 00 05